

Foreløbigt UDKAST

”Den danske jord, der engang byggede landet op, skabte grunden for dets højskoler, andelsbevægelsen og sikrede udviklingen af folkestyret, bidrager nu stort set ikke til vort lands trivsel og udvikling.” (ØKO.DK – fra omslaget)

ØKO.DK - hvordan kommer vi i gang med omstilling af 20.000 km² landbrugsjord

Mit skrift om folkebevægelsen ”ØKO.DK – når bæredygtighed og mangfoldighed går hånd i hånd” giver ikke et endeligt svar på spørgsmålet om bevægelsens organisering. I de følgende strategiske overvejelser er derfor valgt den enkleste form: Bevægelsen, en Sekretariatsfunktion og et Netværk af Socialøkologiske Centre.

Bevægelsen rummer enkeltpersoner, grupper, alle former for fællesskaber, foreninger, institutioner, skoler mv. For alle disse gælder, at de arbejder med omstilling i overensstemmelse med skriftets 12 kendetegn (siderne 69 til 76), af hvilke **visionen, de 7 ledeord, dagsordenen** samt sproget og fortællingen er blandt de væsentligste.

Derudover samordner et **netværk af socialøkologiske centre** og en **sekretariatsfunktion** bevægelsen.

Inden spørgsmålet om igangsætning af bevægelsen søges besvaret - lidt om:

- de særlig vigtige perspektiver, som gør bevægelsen til en nødvendighed og;
- de socialøkologiske centres kompetence, der er helt afgørende for omstillingsprocessens vellykkethed.

Hvorfor en folkebevægelse

Fire perspektiver taler for at igangsætte folkebevægelsen ”ØKO.DK – når bæredygtighed og mangfoldighed går hånd i hånd”.

- det første perspektiv er; at en dybtgående industrialisering af dansk landbrug, mammut produktionsenheder i fortsat vækst samt danske og udenlandske kapitalfondes gradvise overtagelse af dansk jord synes ustoppelig.

- I andet perspektiv ser vi et alternativt økologisk eksperimentarium under opbygning. Vi har det for øje ud over landet: jord- og vandbrug; skovbrug, landbrug og havebrug; økobrug, permakulturelle- og biodynamiske brug; andels- og mangeartede fællesbrug. Endvidere værdikæden fra jord til bord, fyldt med eksperimenterende: avl og kvæghold; mulddannelse og dyrevelfærd; forarbejdning af varer med indbyggede fortællinger. Hertil: de nye salgskanaler; varierende markedsformer, gårdbutikker, pluk selv, dyrk selv; øko-samfund og landsbyer; høj- og andre økoskoler, kurser og foreningsdannelser og en mangeartet formidling. Tilsammen kimen til en fornyelse af Danmark.

- Det tredje perspektiv er, at teknologiudviklingen i de næste årtier formentlig vil fritstille megen duelig arbejdskraft. Fordelingen af arbejdet eller snarere fordelingen af den frie tid bliver central i den politiske kamp. Uanset udfaldet vil fritiden øges og begrebet tid få fornyet værdi. Der bliver derfor rigelig med fri tid til at på nye måder at skabe værdier og frigøre menneskelige ressourcer til en folkebevægelse.

- I det sidste perspektiv indgår de mange ukendte konsekvenser af den teknologiske udvikling. I debatten om disse møder vi ikke blot varslet om, at de personlige fællesskaber kan blive overordentlig trængte, men også påpegningsen af, at netop behovet for sådanne fællesskaber er og forbliver essentielle for mennesker og for hele samfundets sammenhængskraft.

De fire perspektiver, der ikke blot er en blanding af trusler og muligheder, former også den helhed; at kan vi sikre velegnede rammer for dannelse af nære personlige fællesskaber, har vi et godt udgangspunkt for at forme det gode samfund, vi alle drømmer om. Det er derfor nu tiden til, at folket kommer i bevægelse. Tid til at vores både dyrkbare og dyrebare jord igen bliver danskernes og tid til at frigøre alle de værdier jorden rummer og som kun en bæredygtig og mangfoldig anvendelse kan forløse.

Og det er her at omstillingen af landbrugsjorden kommer i spil og folkebevægelsen finder sin rolle. Med et omfang af 20.000 km² jord, op til en halv million direkte berørte i et samlet perspektiv på 20, 30 ja endog 50 år må vi forstå, at vi taler om et hidtil uset folkeoplysnings projekt i omfang og alsidighed. Et projekt der ikke bliver nemt og som kun kan lade sig gøre, såfremt vi evner at etablere et indledende *netværk af velfungerende socialøkologiske centre*.

De socialøkologiske centres kompetence

Hvad er det, som de socialøkologiske centre kan og som er forudsætningen for at en landsdækkende folkelig omstilling kan føre til resultater. De kan:

- *mobilisere borgerne til deltagelse*, ved at informere, inspirere og engagere og derved give borgerne tro på sig selv.

- *skabe og udvikle netværk*, hvor borgere, lokale aktører og ildsjæle, foreninger og institutioner forenes i samarbejdende fællesskaber.

- *opsøre og understøtte allerede eksisterende lokale ressourcer*, i boligområder, landsbyer, arbejdspladser og andre velfungerende fællesskaber. De findes i store mængder, men skal findes og støttes, før de folder sig ud. Nudging kan det kaldes.

- *yde ressource støtte* i det lange seje træk kræver vedholdenhed og professionalitet. Hvor den ikke findes må den udvikles eller hentes midlertidigt andetsteds.

- *fungere som uvildige proces katalysatorer* der troværdigt og i åbenhed er de lokale samfunds mentorer i små som store spørgsmål knyttet til omstillingen.

- *dokumentere, bearbejde og formidle indvundne erfaringer* og derved fungere som en lokal vidensbank tilgængelig for alle.

- *medudvikle LEF-økonomiens sprog*.

(Kulturbyens Grønne Centre – om udvikling af 13 socialøkologiske initiativer i Hovedstadsregionen, v. Jens Kofoed og Jeppe Læssøe)

Igangsætning af Folkebevægelsen

Egentlig er det ganske enkelt at komme i gang. Visse områder i landet er allerede nået langt mens man i andre store områder stort set ingen vegne er nået. Starter vi med at støtte udviklingen i de aktive områder, vil disse som frontløbere kunne inspirere og støtte omstillingen i resten af landet.

Første skridt er derfor at indlede et netværkssamarbejde mellem en lille snes egne/kommuner jævnt fordelt i landet. I hver af disse indledes arbejdet med at forme en socialøkologisk centerfunktion. Organisation og finansiering tilpasses de lokale forhold og ændres løbende i takt med fremskridtene.

Erfaringer dokumenteres og formidles efterhånden som omstillingen skrider frem og et mangeartet landskab af fællesskaber tager form og skaber værdier.

Der er intet til hinder for, at der parallelt i andre områder foregår tilsvarende forløb. En sådan udvikling vil være helt naturlig. Det handler jo blot om, at der her og der besluttes at løse opgaver i fællesskab. Passer det ind i bevægelsens lange sigt - at skabe lige adgang til dansk jord, med det sigte at omstille til en mangfoldig bæredygtighed er man jo selvsagt en del af den nationale folkebevægelse ØKO.DK – måske endda uden at vide det.

Dog i takt med at andre områder modnes flyttes fokus mht. etablering af nye socialøkologiske centre. Bevægelsen begynder at tage form af en egentlig bred folkebevægelse.

Det lange sigt

Allerede i den indledende etape skal det lange sigt forberedes. Det gælder først og fremmest om at gøre bevægelsens kendetegn almene. Af bevægelsens 12 kendetegn (skriftets afsnit 5) har **visionen, de 7 ledeord, dagsordenen** samt sproget og fortællingen som nævnt særlig betydning. Dertil kommer vigtigheden af, at der oparbejdes en generel forståelse af LEF-økonomien og dens anvendelse i praksis.

Ligeledes er det af betydning at LEF-økonomien tages med ind i det politiske arbejde. Det vil være en meget stor vinding, såfremt LEF-økonomien bliver omfattet af en lovgivning. Det vil muliggøre tilskud ikke blot til de socialøkologiske centre og sekretariatsfunktionen, men også fællesskaberne vil kunne honoreres i et omfang, der svarer til deres samfundsmæssige værdiskaben, (skriftet siderne 83 til 91).

Organisering og løsning af ØKO.DKs finansiering bliver på denne baggrund også et spørgsmål om, hvor langt man er kommet i den politiske proces.

En afsluttende bemærkning

For at de socialøkologiske centre skal kunne fungere uvildigt, skal de kunne arbejde uafhængigt både af kommunen og eventuelle særinteresser. De skal være loyale over for bevægelsens stræben og skal ikke på nogen måde agere som et alternativ til kommunen. Kommunen er deres samarbejdspartner.

For centret er alle lige og lige betydningsfulde.

Forholdet mellem kommune og befolkning er således principielt uændret, blot vil folket noget andet og mere end førhen og formentlig også kæmpe mere for at få deres ideer gennemført.

*Grøndal februar 2021
v/ Jens Koføed*